

Oblastní odbor SRS

Zemědělská 1 a

613 00, Brno

Brno 6.5.2013

SRS 025310/2013

Zpráva č. 6 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.4.– 5.5.2013

1. Počasí

V první polovině období bylo teplé, slunečné počasí. Denní teploty 22-28 °C. Noční teploty 8-12 °C. Ve druhé polovině období ochlazení s přeháňkami, lokálními bourkami a teplotami přes den od 16 do 20 °C, přes noc 5 až 10 °C. Celkový úhrn srážek, rozdílný dle lokalit 10 až 27 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Probíhá chemická ochrana proti škůdcům v řepce ozimé. Dokončuje se setí kukuřice a její preemergentní chemická ochrana. Probíhá preventivní chemická ochrana proti strupovitosti jableň. Zelináři sklízí první košťáloviny a ředkvičky.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 31-33 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 3. kolénka: 3. kolénko vzdálené min. 2 cm od 2. kolénka

První výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** na listech a listových pochvách byl nalezen na okresech Zlín (Horní Ves, 29.4.), Uherské Hradiště (Hluk, 30.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 30. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt larev **kyjatyk travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Hluk, 30.4.), Břeclav (Krumvíř, Šitbořice 29.4.).

První výskyt larev **kyjatyk osenní (*Sitobion avenae*)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Hluk, 30.4.), Břeclav (Krumvíř, 29.4.).

První výskyt larev **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** a jimi způsobených min na listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín, 30.4.).

První výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema galleciana*)** na listech byl zaznamenán na okrese Zlín (Spytihněv, 30.4.), Kroměříž (Střelky, 30.4.).

První výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl nalezen na okrese Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 29.4., Spytihněv, 30.4.), Vsetín (Lhota u Kelče, 29.4.), Uherské Hradiště (Prakšice, Nedakonice, 30.4.), Kroměříž (Kotojedy, 30.4.). Lokálně střední výskyt imag i vajíček zaznamenán na okrese Břeclav (Lanžhot, 29.4.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31-32 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka

Plošné střední až silné výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech a pochvách listů byly zjištěny na okresech Brno-venkov (Žabčice, 30.4.) a Znojmo (Plaveč, 2.5.). Slabý výskyt zaznamenán na okresech Břeclav (Horní Bojanovice, 30.4.) a Uherské Hradiště (Nedachlebice, 30.4.).

První výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na listech zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves, 29.4.).

Lokálně slabý výskyt **sítovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** pozorován v okrese Uherské Hradiště (Nedachlebice, 30.4.).

První výskyt samiček a larev 1. generace **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** na listech byl sledován na okrese Brno-venkov (Žabčice, 30.4.).

Lokálně střední výskyt požíreků od dospělců **dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*)** na listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Sokolnice, 30.4.).

První výskyt imag **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** na listech zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Drslavice, 30.4.), Vsetín (Kunovice, 29.4.).

První výskyt imag **kohoutka modrého (*Oulema galleciana*)** na listech zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves, 29.4.). Slabý výskyt sledován na okrese Uherské Hradiště (Nedachlebice, 30.4.).

První výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl nalezen na okrese Brno-venkov (Žabčice, 30.4.), Zlín (Horní Ves, 29.4.), Vsetín (Kunovice, 29.4.) a Znojmo (Plaveč, 2.5.).

Pozorování a ošetření viz. pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 13-22 BBCH)

Růstová fáze: fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až druhá odnož viditelná

Pokračující lokálně střední až silný výskyt požerků od dospělců **dřepčíka obilního** (**Phyllotreta vittula**) na listech byl objeven na okrese Znojmo (Dobřínsko, Skalice), Břeclav (Šitbořice, Podivín, Krumvůr, 29.4.), Brno-venkov (Jiřkovice, 30.4.).

První výskyt vajíček **kohoutků** (**Oulema spp.**) na listech zjištěn v okrese Břeclav (Šitbořice, 29.4.) a Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 30.4.).

ŽITO OZIMÉ (RF 32-37 BBCH)

Růstová fáze: fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1.kolénka až objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý

První výskyt vajíček **kohoutků** (**Oulema spp.**) na listech byl nalezen na okresech Břeclav (Krumvůr, 29.4.), Brno-venkov (Smolín, 30.4.) a Znojmo (Velký Karlov, 30.4.).

Pozorování a ošetření viz. pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 61-65 BBCH)

Růstová fáze: počátek kvetení, asi 10% květů na hlavním stonku otevřeno, květní osa se prodlužuje až plný květ: asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají

Pokračující lokální střední výskyt **blýskáčka řepkového** (**Meligethes aeneus**) na vrcholovém květenství byl zjištěn na okresech Brno-venkov (Smolín, Tvarožná, 30.4.), Břeclav (Moravská Nová Ves, 30.4., Horní Bojanovice, 2.5.), Hodonín (Prušánky, 29.4.), Uherské Hradiště (Drslavice, 30.4.) a plošný střední výskyt v okrese Zlín (Spytihněv, 30.4.), Kroměříž (Kotojedy, 30.4.).

První výskyt larev **krytonosce řepkového** (**Ceutorhynchus napi**) ve stoncích byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín, 30.4.), Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 30.4.), Břeclav, (Horní Bojanovice, 2.5.). První výskyt vajíček zjištěn na okrese Břeclav, Moravská Nová Ves, 30.4.).

První výskyt dospělců **krytonosce šesulového** (**Ceutorhynchus obstrictus**) na květenství byl nalezen na okrese Břeclav (Krumvůr, 29.4., Moravská Nová Ves, 30.4., Horní Bojanovice, 2.5.), Hodonín (Prušánky, 29.4.), Brno-venkov (Smolín, Tvarožná, 30.4.) a Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 30.4.), Zlín (Horní Ves, 29.4., Spytihněv, 30.4.), Vsetín (Kunovice, 29.4.), Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 30.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šesulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:
do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlinu
při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 57-64 BBCH)

Růstová fáze: prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium růžové poupě) až asi 40% květů otevřeno

Na lokalitě v k.ú. Starý Lískovec, okres Brno-venkov, kde je umístěn lapač askospor **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** bylo zjištěno uvolnění askospor dne 3.5.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na listových a květních růžicích byl zjištěn v okresech Zlín (Žlutava, 29.4.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.4.), Vsetín (Kunovice, 29.4.). Lokálně střední výskyt zjištěn v zahradách na okrese Břeclav (Hrušky, Krumvíř, Velké Pavlovice, 29.4.).

První výskyt **roztočů (*Acar* spp.)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.4.).

První výskyt larev **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.4.).

Chemické ošetření v době po odkvětu je nutné, jestliže se zjistí v průměru 4-6 pohyblivých jedinců svilušky ovocné, nebo jiných druhů svilušek na jeden list.

První výskyt vajíček **mer (*Cacopsylla* spp.)** na květních stopkách byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 30.4.).

První výskyt larev **mšice (*Dysaphis* spp.)** na listech zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 29.4.).

První výskyt vajíček **pilatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** byl zaznamenán v okrese Břeclav (Velké Bílovice, 29.4.).

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

První výskyt **podkopníčka spirálového (*Lyonetia clerkella*)** zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 29.4.).

První výskyt **obaleče slivoňového (*Grapholita lobarzewskii*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Blansko (Lysice, 30.4.).

První výskyt **obaleče trnkového (*Grapholita janthinana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 29.4.), Blansko (Lysice, 30.4.).

První výskyt **obaleče východního (*Grapholita molesta*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Břeclav (Nosislav, 29.4.).

První výskyt housenek **slupkových a pupenových obalečů čeledi Tortricidae** v květních růžicích byl zjištěn v okresech Vsetín (Kunovice, 25.4.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.4.).

První výskyt **listohloda ovocného (*Phyllobius pyri*)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.4.).

HRUŠEŇ (RF 65-67 BBCH)

Růstová fáze: plný květ, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku až vadnutí květů, většina korunních lístků opadá

Lokálně střední výskyt poškození listů **hálčivcem hrušňovým (*Epitrimerus pyri*)** zjištěn v okrese Břeclav (Břeclav, Hrušky, Valtice, 29.4.).

První výskyt vajíček **mer (*Cacopsylla spp.*)** na pupenech a stopkách byl zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 29.4.).

První a zároveň lokálně střední výskyt poškození larvami **květopase hrušňového (*Anthonomus piri*)** na pupenech byl sledován na okrese Znojmo (Oblekovice, 29.4.). První larvy i kukly sledovány na okrese Vsetín (Kunovice, 29.4.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 67-69)

Růstová fáze: vadnutí květů, většina korunních lístků opadá až konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm

První výskyt **kadeřavosti broskvoně (*Taphrina deformans*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 30.4.).

MERUŇKA (RF 67- 69 BBCH)

Růstová fáze: vadnutí květů, většina korunních lístků opadá až konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm

Lokálně slabé výskyty **moniliniové spály meruňky (*Monilinia laxa*)** byly pozorovány lokálně v rámci okresu Břeclav. První výskyt na květech a letorostech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Bohutice, Hrádek u Znojma, 5.5.).

Preventivní ochrana registrovanými přípravky se provádí na začátku kvetení a při dokvétání, pokud jsou v době kvetení vhodné podmínky pro infekci (deštivé počasí a teploty pod 13 °C). Významnou součástí ochrany je odstraňování a likvidace napadených rostlinných částí včetně plodů.

Na lokalitě v k.ú. Starý Lískovec, okres Brno-venkov byly zaznamenány na pásce z lapače spor první zralé askospory **hnědnutí listů meruňky (*Apiognomonía erythrostoma*)**.

Ošetřování je vhodné zahájit v období zralosti askospor registrovanými POR. Za suchého počasí neošetřujeme.

První výskyt housenek **slupkových a pupenových obalečů čeledi Tortricidae** v květních růžicích byl zjištěn na okrese Zlín (Žlutava, 29.4.). Lokálně střední až silný výskyt housenek (Velké Pavlovice, Hustopeče, 29.4.).

Lokálně střední výskyt housenek **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** byl zjištěn na okresech Břeclav (Hustopeče, Němčičky, 29.4.).

Ošetření proti přezimujícím housenkám provedeme při zjištění 1,5-3,5 jedinců/1m větviček, nebo při nálezů 3 a více housenek na 100 pupenů.

SLIVŮN (RF 63-65 BBCH)

Růstová fáze: asi 30% květů otevřeno až plný květ, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku

První výskyt imag **pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** na bílých lepových deskách byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 29.4.) a Blansko (Lysice, 30.4.). První výskyt vajíček **pílatek (*Hoplocampa spp.*)**, nakladených v květech byl zjištěn na okrese Znojmo (Bohutice, Hrádek u Znojma, 30.4.). Začátek líhnutí housenic zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 3.5.).

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

První výskyt housenek **slupkových a pupenových obalečů čeledi Tortricidae** na listových růžicích byl zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 29.4.).

Slabý výskyt imag **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Břeclav (Němčičky, 29.4. a 2.5.).

V týdnu od 20.4. nalétávali do feromonových lapáků na okrese Znojmo (Hrádek) a Břeclav (Němčičky) na obaleče švestkového **obaleči (*Pammene giganteana*)**, jejichž hostitelskou rostlinou jsou duby (*Quercus*). Nálet byl silný, v řádech desítek kusů. Diagnostiku provedla DIA Olomouc.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

První výskyt housenek **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** na mladých listech byl nalezen na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 25.4.), Břeclav (Němčičky 24.4.).

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 55-61 BBCH)

Růstová fáze: první květenství viditelné na bázi růžice až počátek kvetení: rozkvetlý první květ (A nebo primární květ)

První a zároveň lokálně střední výskyt poškození květů **květopasem jahodníkovým (*Anthonomus rubi*)** byl objeven na okrese Znojmo (Bohutice, 2.5.).

RÉVA VINNÁ (RF 09-53 BBCH)

Růstová fáze: rašení letorostu, zřetelně viditelné zelené špičky letostů až květenství zřetelně viditelné

První výskyt plstnatosti révy vinné na listech způsobené **vlnovníkem révovým (Colomerus vitis)** byl zjištěn na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 5.5.), Břeclav (Němčičky, 5.5.).

První výskyt poškození listů sáním **hálčivcem révovým (Calepitrimerus vitis)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 5.5.).

Chemické ošetření se doporučuje zejména při pravidelných výskytech, nebo když dojde k přemnožení roztočů. Základem ochrany je jarní ošetření v období na počátku rašení. V dalších růstových fázích je třeba aplikovat registrovaný přípravek, pokud se zjistí metodou vytřepávání listů z lihu v jarním období více jak 70-110 jedinců a v letním a podzimním období více než 220-330 jedinců v průměru na jeden list.

První výskyt **obaleče mramorovaného (Lobesia botrana)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 29.4.), Uherské Hradiště (Ořechov, 29.4.), Znojmo (Hrádek u Znojma, 3.5.).

První výskyt imag samců **obalečika jednopásného (Eupoecilia ambiguella)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 3.5.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Vykousaná rašící očka od housenek **různorožce trnkového (Peribatodes rhomboidaria)** zjištěna lokálně na okrese Břeclav (Němčičky, Bořetice, 2.5.).

Poškození rašících oček housenkami **osenic rodu (Scotia, Noctua, Euxoa, Amathes)** bylo sledováno na okrese Břeclav (Mikulov, 29.4.).

OKRASNÉ DŘEVINY

Lokálně střední výskyt dospělců i ponrav **chrousta obecného (Melolontha melolontha)** na kulturních, okrasných i divoce rostoucích dřevinách byl sledován na okrese Břeclav (Mikulovsko, 29.4.).

BRSLÉN

První výskyt vylíhlých larev 1. generace **mšice makové (Aphis fabae)** se základy křídel na listech byl sledován na okrese Znojmo (Jaroslavice, 18.4.).

JÍROVEC MAĎAL

První výskyt imag **klíněnky jírovcové (Cameraria ohridella)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Mikulov 3.5.).

Preventivní ochrana spočívá v odstranění a likvidaci opadaných listů v pozdním podzimu. Chemický zásah insekticidy je nejúčelnější v době rojení motýlů 1. generace.

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Kopřivová Eliška